

No. 47113

**Belgium (on behalf of Belgium and Luxembourg in the
name of the Belgo-Luxembourg Economic Union)**

and

Mozambique

**Agreement between the Belgium-Luxembourg Economic Union and the Government
of the Republic of Mozambique on the reciprocal promotion and protection of
investments. Brussels, 18 July 2006**

Entry into force: *1 September 2009 by notification, in accordance with article 13*

Authentic texts: *Dutch, English, French and Portuguese*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Belgium, 4 February 2010*

**Belgique (agissant pour la Belgique et le Luxembourg, au
nom de l'Union économique belgo-luxembourgeoise)**

et

Mozambique

**Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et le Gouvernement de la
République du Mozambique concernant l'encouragement et la protection réci-
proques des investissements. Bruxelles, 18 juillet 2006**

Entrée en vigueur : *1er septembre 2009 par notification, conformément à l'article 13*

Textes authentiques : *néerlandais, anglais, français et portugais*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Belgique, 4 février 2010*

[DUTCH TEXT – TEXTE NÉERLANDAIS]

**OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE
EN
DE REGERING VAN DE REPUBLIEK MOZAMBIQUE INZAKE
DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN**

**DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIË,
DE VLAAMSE REGERING,
DE WAALSE REGERING,
DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING,
EN
DE REGERING VAN HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,**
enerzijds,

EN

DE REGERING VAN DE REPUBLIEK MOZAMBIQUE,
anderzijds,

(hierna te noemen “de Overeenkomstsluitende Partijen”)

GELEID DOOR de wens hun economische samenwerking tot wederzijds voordeel van beide landen te versterken en voor investeringen door investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij behoorlijke en billijke voorwaarden te handhaven;

ERKENNEND DAT de wederzijdse bevordering en bescherming van deze investeringen gunstig zijn voor de verdere uitbouw van de economische betrekkingen tussen beide Overeenkomstsluitende Partijen en dat ze investeringsinitiatieven stimuleren;

IN HET BESEF DAT de ontwikkeling van economische en zakelijke banden de eerbiediging van internationaal erkende arbeidsrechten kan bevorderen;

BEAMEND DAT deze doelstellingen kunnen worden verwezenlijkt zonder versoepeling van algemeen toepasselijke maatregelen op het gebied van gezondheid, veiligheid en milieu;

BESLOTEN HEBBEND een Overeenkomst inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen te sluiten;

ZIJN het volgende overeengekomen:

Artikel 1

Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van deze Overeenkomst betekent de term:

1. “investering”: alle soorten vermogensbestanddelen die eigendom zijn van of rechtstreeks dan wel onrechtstreeks onder toezicht staan van een investeerder van de ene Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij en in het bijzonder, doch niet uitsluitend:
  - a) een onderneming of bedrijf, aandelen, obligaties en andere soorten belangen in een onderneming of een bedrijf;
  - b) roerende en onroerende goederen, alsmede andere zakelijke rechten zoals hypotheek, retentierechten, pandrechten, rechten van vruchtgebruik en soortgelijke rechten;
  - c) aanspraken op geld of op iedere prestatie die economische waarde heeft;
  - d) rechten op het gebied van de intellectuele eigendom, technische werkwijzen, handelsmerken, knowhow, goodwill en andere soortgelijke rechten;
  - e) krachtens het recht, administratieve besluiten of bij overeenkomst verleende handelsconcessies, waaronder die tot het opsporen, ontwikkelen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Goederen die in toepassing van een leasingovereenkomst op het grondgebied van de ene Overeenkomstsluitende Partij ter beschikking van een leasingnemer worden gesteld door een leasinggever, zijnde een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij, krijgen een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke geldt voor een investering.

Veranderingen in de rechtsvorm waarin vermogensbestanddelen en kapitaal werden geïnvesteerd doen geen afbreuk aan de hoedanigheid ervan als “investering”.

2. “investeerder”:
  - a) elk natuurlijk persoon die volgens de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of de Republiek Mozambique wordt beschouwd als een onderdaan van het Koninkrijk België of van het Groothertogdom Luxemburg dan wel van de Republiek Mozambique;
  - b) elke rechtspersoon of andere organisatie die is opgericht in overeenstemming met de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of van de Republiek Mozambique; en
  - c) elke rechtspersoon die niet overeenkomstig de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of de Republiek Mozambique is opgericht maar onder toezicht staat van een investeerder in de zin van de omschrijving onder a) of b).
3. “opbrengst”: de bedragen die een investering oplevert, en met name, doch niet uitsluitend, winst, intrest, vermogensaanwas, dividenden, royalty's en honoraria.

4. “grondgebied”:
  - a) het grondgebied van het Koninkrijk België en het grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg evenals de zeegebieden, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren van het Koninkrijk België uitstrekken en waarin het, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen;
  - b) het grondgebied van de Republiek Mozambique en haar exclusieve economische zone, de zeebedding en de ondergrond daarvan waarin ze, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent.
5. “Milieuwetgeving”: de in de Overeenkomstsluitende Partijen geldende wetten en voorschriften of een bepaling uit die wetten en voorschriften, die in hoofdzaak gericht zijn op de bescherming van het milieu dan wel het voorkomen van enig gevaar voor het leven en de gezondheid van mens of dier, middels:
  - a) het voorkomen, verminderen of beheersen van de uitstoot, de lozing of de emissie van verontreinigende stoffen en contaminanten;
  - b) het beheersen van milieugevaarlijke of toxische chemicaliën, stoffen, materialen en afvalstoffen, en het verspreiden van desbetreffende informatie;
  - c) het beschermen of in stand houden van in het wild levende dier- en plantensoorten, met inbegrip van bedreigde soorten, hun habitat en speciaal beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partij.
6. “Arbeidswetgeving”: de in de Overeenkomstsluitende Partijen geldende wetten en voorschriften, of bepalingen uit die wetten en voorschriften, die rechtstreeks verband houden met de volgende internationaal erkende rechten van werknemers:
  - a) het recht op vereniging;
  - b) het recht op organisatie en collectieve onderhandeling;
  - c) het verbod op het gebruik van enige vorm van dwang- of slavenarbeid;
  - d) een minimumleeftijd voor de tewerkstelling van kinderen;
  - e) redelijke arbeidsomstandigheden op het gebied van minimumloon, aantal werkuren, veiligheid en gezondheid.

Artikel 2

Bevordering en bescherming van investeringen

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij bevordert, mits inachtneming van het door haar gevoerde algemeen buitenlandse investeringsbeleid, investeringen van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied en laat zodanige investeringen toe in overeenstemming met haar wetgeving.
2. Mits inachtneming van de wetten en voorschriften inzake de binnenkomst en het verblijf van vreemdelingen, krijgen natuurlijke personen die voor een investeerder van een andere Overeenkomstsluitende Partij werken en hun gezinsleden toelating om het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij binnen te komen en er te verblijven alsmede om het grondgebied te verlaten met het oog op het verrichten van werkzaamheden die verband houden met investeringen op het grondgebied van laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij.

3. Mits inachtneming van de wetten en voorschriften inzake de binnenkomst en het verblijf van vreemdelingen, staat elke Overeenkomstsluitende Partij in het kader van de onder deze Overeenkomst ressorterende investeringen de investeerder toe hoger leidinggevend personeel van zijn keuze in dienst te nemen.
4. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent investeringen door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij te allen tijde een behoorlijke en billijke behandeling. Geen van beide Overeenkomstsluitende Partijen belemmert door onredelijke of discriminatoire maatregelen het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de vervreemding van investeringen op haar grondgebied door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij dan wel de verwerving van goederen en diensten of de verkoop van de opbrengsten hiervan.
5. Elke Overeenkomstsluitende Partij voorziet in doeltreffende middelen om ten aanzien van de onder deze Overeenkomst ressorterende investeringen rechten en aanspraken te kunnen laten gelden.
6. Elke Overeenkomstsluitende Partij zorgt ervoor dat haar wetten, voorschriften, administratieve methoden en algemeen toepasbare procedures alsmede haar rechterlijke uitspraken die verband houden met of gevolgen hebben voor de onder deze Overeenkomst ressorterende investeringen, onverwijld worden bekendgemaakt of anderszins toegankelijk zijn voor het publiek.
7. De onder deze Overeenkomst ressorterende investeringen genieten volledige bescherming en zekerheid en elke Overeenkomstsluitende Partij kent een behandeling toe die onder geen beding minder gunstig is dan die waarin de internationale wetgeving voorziet. Elke Overeenkomstsluitende Partij komt de verplichtingen na die ze is aangegaan met betrekking tot investeringen door een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij.
8. Opbrengsten uit een investering genieten dezelfde behandeling en bescherming als een investering.

Artikel 3

Nationale en meestbegunstigingsbehandeling van investeringen

1. Ten aanzien van investeringen op haar grondgebied van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij, verleent elke Overeenkomstsluitende Partij een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke zij verleent aan investeringen van haar eigen investeerders dan wel aan investeringen van investeerders van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is.
2. Het bepaalde in lid 1 van dit artikel mag niet zodanig worden uitgelegd dat een Overeenkomstsluitende Partij verplicht is investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij mede het voordeel te laten genieten van een behandeling, voorkeur of voorrecht voortvloeiend uit een bestaande of nog op te richten douane-unie, gemeenschappelijke markt of vrijhandelszone dan wel enige andere vorm van regionale economische organisatie waarvan een Overeenkomstsluitende Partij lid is of kan worden.
3. Het bepaalde in lid 1 van dit artikel is niet van toepassing op belastingmaatregelen of procedures zoals vastgelegd in onder auspiciën van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom gesloten multilaterale overeenkomsten inzake verwerving en instandhouding van rechten uit hoofde van de intellectuele eigendom.

Artikel 4

Onteigening

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich geen enkele maatregel te treffen die tot gevolg heeft dat een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende een investering rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ontnomen, tenzij de volgende voorwaarden worden vervuld:
  - a) de maatregelen worden genomen in het algemeen belang en met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang;
  - b) de maatregelen zijn duidelijk en niet discriminatoir; en
  - c) de maatregelen gaan vergezeld van voorzieningen voor de onmiddellijke betaling van een billijke en reële schadeloosstelling die onverwijld kan worden overgemaakt in een vrij omwisselbare munt.
2. Het bedrag van de schadeloosstelling komt overeen met de redelijke marktwaarde van de onteigende investering op het tijdstip onmiddellijk vóór dat de onteigening of de voorgenomen onteigening op zodanige manier werd bekendgemaakt dat de waarde van een investering daar de gevolgen van ondervindt (hierna te noemen "datum van waardebepaling" (Valuation Date).

Zodanige redelijke marktwaarde wordt op verzoek van de investeerder berekend in een vrij omwisselbare munt op basis van de voor die munt geldende marktcoers op de datum van waardebepaling. De schadeloosstelling levert rente op tegen een commercieel tarief op marktbasis vanaf de datum waarop het bedrag ervan wordt vastgesteld tot op de datum van uitkering.
3. Het bepaalde in lid 1 en 2 van dit artikel is ook van toepassing op de opbrengst uit een investering, en in geval van liquidatie, op de opbrengst van de liquidatie.
4. Wanneer een Overeenkomstsluitende Partij de activa onteigent van een op haar grondgebied gevestigde onderneming of gevestigd bedrijf waarin investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij een investering hebben, met inbegrip van de eigendom van aandelen, ziet ze erop toe dat het bepaalde in dit artikel derwijze wordt toegepast dat het de onmiddellijke, passende en reële schadeloosstelling garandeert van de investering van voornoemde investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij.

Artikel 5

Schadeloosstelling

1. Aan investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij waarvan de investeringen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij verliezen lijden wegens oorlog of een ander gewapend conflict, een nationale noodtoestand, revolutie, opstand of oproer wordt wat de restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, geen minder gunstige behandeling toegekend dan die welke die Overeenkomstsluitende Partij aan haar eigen investeerders of aan investeerders van een derde Staat toekent, naar gelang van wat het gunstigst is. De daaruit voortvloeiende betalingen kunnen onverwijld worden overgemaakt in een vrij omwisselbare munt.

2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, wordt aan investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij die in een van de in dat lid bedoelde situaties op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij verlies lijden ten gevolge van
  - a) de vordering van hun investering of een deel daarvan door de strijdkrachten of autoriteiten van de laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij; of
  - b) de vernieling van hun investering of een deel daarvan door de strijdkrachten of autoriteiten van de laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij die, gezien de situatie, niet noodzakelijk was

in elk geval onverwijld een passende en reële restitutie of schadeloosstelling toegekend.

Artikel 6

Overmakingen

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij de toelating om alle met een investering verband houdende uitkeringen onverwijld in een vrij omwisselbare munt over te maken. De uitkeringen zijn onder andere doch niet uitsluitend:
  - a) de inkomsten;
  - b) de opbrengst van de gehele of gedeeltelijke verkoop of liquidatie van een investering;
  - c) bedragen bestemd voor het nakomen van contractuele verbintenissen, met inbegrip van de bedragen die nodig zijn voor de terugbetaling van leningen, royalty's en andere betalingen voortvloeiend uit licenties, franchises, concessies en andere soortgelijke rechten, alsmede de bezoldiging van geëxpatrieerd personeel;
  - d) een in toepassing van artikel 4 of 5 uitgekeerde schadeloosstelling; en
  - e) de inkomsten van natuurlijke personen die geen onderdaan zijn en die uit hoofde van een investering toelating hebben gekregen om op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij te werken alsmede andere bedragen die de met het beheer van de investering verband houdende uitgaven moeten dekken;
  - f) de opbrengst van investeringen.
2. De in deze Overeenkomst bedoelde overmakingen gebeuren tegen de wisselkoers die op de datum van overmaking van toepassing is op contante transacties in de over te maken munt. Bij ontstentenis van een valutamarkt, wordt de meest recente wisselkoers toegepast die op de buitenlandse investeringen van toepassing is dan wel de wisselkoers die wordt toegepast voor het omrekenen in Bijzondere Trekkingsrechten, naar gelang van wat het gunstigst is voor de investeerder.

Artikel 7

Milieu

1. In het besef dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft haar eigen niveau van nationale milieubescherming te bepalen en de beleidslijnen en prioriteiten ter zake van milieuontwikkeling vast te leggen alsmede haar ad hoc wetten dienovereenkomstig aan te nemen of te wijzigen, dient elke Overeenkomstsluitende Partij alles in het werk te stellen om voornoemde wetten voortdurend bij te sturen.
2. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat het niet passend is de nationale milieuwetten te versoepelen teneinde investeringen aan te moedigen. Elke Overeenkomstsluitende Partij dient er dan ook op toe te zien dat geen vrijstelling of enige andere afwijking van voornoemde wetten wordt toegestaan en dat ook geen mogelijkheid tot vrijstelling of andere afwijking wordt geboden teneinde het doen, onderhouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied aan te moedigen.
3. De Overeenkomstsluitende Partijen bevestigen andermaal de verbintenissen die ze zijn aangegaan in het kader van internationale milieuovereenkomsten. Ze zien erop toe dat deze verbintenissen in hun nationale wetten ten volle worden erkend en toegepast.
4. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat de onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt om de voorschriften inzake milieubescherming bij te sturen. Een Overeenkomstsluitende Partij stemt er mee in op verzoek van de andere Overeenkomstsluitende Partij over eender welk punt van dit artikel deskundig overleg te voeren.

Artikel 8

Arbeid

1. In het besef dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft haar eigen normen ter bescherming van de arbeid vast te leggen en haar ad hoc wetten dienovereenkomstig aan te nemen of te wijzigen, dient elke Overeenkomstsluitende Partij erop toe te zien dat haar wetgeving arbeidsnormen vastlegt die in overeenstemming zijn met de internationaal erkende rechten van de werknemers, als bepaald in het 6e lid van artikel 1, en ze dienovereenkomstig bij te sturen.
2. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat het niet passend is de nationale arbeidswetten te versoepelen teneinde investeringen aan te moedigen. Elke Overeenkomstsluitende Partij dient er dan ook op toe te zien dat geen vrijstelling of enige andere afwijking van deze wetten wordt toegestaan en dat ook geen mogelijkheid tot vrijstelling of andere afwijking wordt geboden teneinde het doen, onderhouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied aan te moedigen.
3. De Overeenkomstsluitende Partijen bevestigen andermaal de verbintenissen die ze zijn aangegaan als lid van de Internationale Arbeidsorganisatie alsmede hun verbintenissen op grond van de Verklaring van de IAO over de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk en de follow-up ervan. De Overeenkomstsluitende Partijen zien erop toe dat de arbeidsbeginselen en de internationaal erkende rechten van de werknemers, als bepaald in het 6e lid van artikel 1, worden erkend en beschermd middels hun nationale wet.

4. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat de onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt om de arbeidsnormen bij te sturen. Een Overeenkomstsluitende Partij stemt er mee in op verzoek van de andere Overeenkomstsluitende Partij over eender welk punt van dit artikel deskundig overleg te voeren.

Artikel 9

Subrogatie

Wanneer een Overeenkomstsluitende Partij of de door haar aangewezen instantie een schadeloosstelling uitkeert aan haar eigen investeerders op grond van een voor een investering op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij verleende waarborg, erkent de laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij, onverminderd de in artikel 10 vastgelegde rechten van de eerstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij, dat alle rechten of vorderingen van bedoelde investeerder aan de eerstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij of de door haar aangewezen instantie worden overgedragen. Ook erkent ze dat de eerstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij of de door haar aangewezen instantie uit hoofde van de subrogatie deze rechten en vorderingen in dezelfde mate als de rechtsvoorganger kan laten gelden.

Artikel 10

Geschillen tussen een investeerder en een Overeenkomstsluitende Partij

1. Elk investeringsgeschil tussen een investeerder van een Overeenkomstsluitende Partij en de andere Overeenkomstsluitende Partij dient zo mogelijk in der minne te worden geregeld.
2. Wanneer een geschil niet kan worden geregeld binnen zes maanden na de datum van schriftelijke kennisgeving van het geschil door de investeerder aan de Overeenkomstsluitende Partij, stemt elke Overeenkomstsluitende Partij er bij dezen mee in dat het geschil, naar keuze van de investeerder, voor internationale arbitrage wordt voorgelegd aan één van onderstaande instellingen. Te dien einde doen beide Partijen afstand van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve en rechtsmiddelen te verzoeken.
  - i) het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen (I.C.S.I.D.), dat is opgericht krachtens het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, dat op 18 maart 1965 te Washington voor ondertekening werd opengesteld, mits beide Overeenkomstsluitende Partijen partij zijn bij het Verdrag; of
  - ii) de Aanvullende Voorziening van het I.C.S.I.D., wanneer op grond van de Overeenkomst geen beroep kan worden gedaan op het Centrum;
  - iii) een ad hoc scheidsrecht dat werd opgericht overeenkomstig de arbitrageregels van de Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht (U.N.C.I.T.R.A.L.). Overeenkomstig voornoemde regels berust het tot aanstelling bevoegd gezag bij de secretaris-generaal van het I.C.S.I.D.

Wanneer de bij een geschil betrokken Partijen het er niet over eens zijn of bemiddeling dan wel arbitrage de meest aangewezen beslechtingsprocedure is, berust de keuze bij de investeerder.

3. In toepassing van dit artikel en artikel 25(2)(b) van voornoemd Verdrag van Washington, wordt elke rechtspersoon die werd opgericht overeenkomstig de wetgeving van een Overeenkomstsluitende Partij en die, vóór het ontstaan van het geschil, onder toezicht stond van een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij, behandeld als een onderdaan van de andere Overeenkomstsluitende Partij.
4. Op verzoek van een Partij bij het geschil, heeft de arbitrage overeenkomstig de regels betreffende de Aanvullende Voorziening of overeenkomstig de arbitrageregels van UNCITRAL plaats in een Staat die partij is bij het VN-Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken, gedaan in New York op 10 juni 1958 (het Verdrag van New York).
5. De overeenkomstig lid 2 gegeven instemming en het voor arbitrage voorleggen van het geschil door de investeerder overeenkomstig voornoemd lid 2, vormen de schriftelijke bevestiging dat de Partijen bij het geschil ermee instemmen en overeengekomen zijn het geschil voor arbitrage voor te leggen met het oog op de toepassing van het bepaalde in hoofdstuk II van het Verdrag van Washington (rechterlijke bevoegdheid van het Centrum) en met het oog op de toepassing van de regels betreffende de Aanvullende Voorziening, artikel 1 van de UNCITRAL-arbitrageregels en artikel II van het Verdrag van New York.
6. Wanneer een procedure ter beslechting van een investeringsgeschil wordt gevolgd, zal een Overeenkomstsluitende Partij als verweer, als compensatie of als reconventionele vordering dan wel op een andere grond niet kunnen aanvoeren dat ter uitvoering van een verzekeringspolis of waarborg een vergoeding of andere vorm van schadeloosstelling werd uitgekeerd die het geheel of een gedeelte van de vermeende schade dekt. Wel kan de Overeenkomstsluitende Partij vragen dat het bewijs wordt geleverd dat de schadeloosstellende Partij ermee instemt dat de investeerder zijn recht tot het vorderen van schadeloosstelling laat gelden.
7. De uit hoofde van dit artikel gedane uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend voor de Partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe ze onverwijld uit te voeren en erop toe te zien dat ze op haar grondgebied ten uitvoer worden gelegd.

Artikel 11

Geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen

1. Geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst worden zoveel mogelijk geregeld middels onderhandelingen tussen de Regeringen van beide Overeenkomstsluitende Partijen.
2. Indien het geschil niet op die manier kan worden beslecht binnen zes maanden volgend op de datum waarop één van beide Overeenkomstsluitende Partijen om soortgelijke onderhandelingen heeft verzocht, wordt het op verzoek van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen voorgelegd aan een scheidsgerecht.
3. Het scheidsgerecht wordt voor elk geval afzonderlijk op de volgende wijze samengesteld: elke Overeenkomstsluitende Partij benoemt een lid van het scheidsgerecht. Beide scheidsmannen kiezen dan in samenspraak een onderdaan van een derde Staat tot voorzitter van het scheidsgerecht, die door de Regeringen van beide Overeenkomstsluitende Partijen wordt benoemd. Bedoelde leden en de voorzitter worden benoemd binnen onderscheidenlijk twee en vier maanden, te rekenen vanaf de datum waarop één van de Overeenkomstsluitende Partijen de andere Overeenkomstsluitende Partij in kennis heeft gesteld van haar wens het geschil aan een scheidsgerecht voor te leggen.

4. Indien de noodzakelijke benoemingen niet binnen de in het derde lid van dit artikel genoemde termijnen zijn verricht, kan één van beide Overeenkomstsluitende Partijen, indien er geen andere ter zake doende overeenkomst is, de voorzitter van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoemingen te verrichten.
5. Indien de voorzitter van het Internationale Gerechtshof belet is om de in lid 4 van dit artikel vermelde functie te vervullen of onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen, wordt de vice-voorzitter verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de vice-voorzitter belet is bedoelde functie te vervullen of onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen, wordt het Lid van het Internationale Gerechtshof dat na hem het hoogst in rang is en niet onbekwaam is en dat geen onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.
6. Het scheidsgerecht neemt zijn beslissing bij meerderheid van stemmen. Deze beslissing is definitief en bindend voor beide Overeenkomstsluitende Partijen. Elke Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten van het door haar benoemde Lid en van haar vertegenwoordiging in de arbitrageprocedure. De kosten van de voorzitter en de overige kosten worden gelijkelijk door beide Overeenkomstsluitende Partijen gedragen. Toch is het zo dat het scheidsgerecht in zijn uitspraak kan beslissen dat één van beide Overeenkomstsluitende Partijen een groter deel van de kosten voor haar rekening neemt. In verband met alle andere punten, stelt het scheidsgerecht zijn eigen procedure vast.

Artikel 12

Toepassing van de Overeenkomst

1. Deze Overeenkomst is van toepassing op investeringen die vóór of na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst werden gedaan, maar geldt niet voor investeringsgeschillen die zijn ontstaan of vorderingen met betrekking tot een investering, die werden afgehandeld vóór de inwerkingtreding van de Overeenkomst.
2. Deze Overeenkomst behelst geenszins een beperking van de rechten en voordelen die een investeerder van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij geniet krachtens het nationaal of internationaal recht.

Artikel 13

Inwerkingtreding, duur en beëindiging

1. De Overeenkomstsluitende Partijen stellen elkaar ervan in kennis wanneer aan de grondwettelijke vereisten is voldaan. De Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand na de datum van ontvangst van de laatste kennisgeving en blijft voor een tijdvak van tien jaar van kracht.
2. Tenzij ten minste zes maanden vóór de datum van het verstrijken van de geldigheidsduur door een van beide Overeenkomstsluitende Partijen mededeling van beëindiging is gedaan, wordt deze Overeenkomst telkens stilzwijgend verlengd voor een tijdvak van tien jaar, met dien verstande dat elke Overeenkomstsluitende Partij zich het recht voorbehoudt de Overeenkomst te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste zes maanden vóór de datum van het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid.

Ten aanzien van investeringen die vóór de datum van beëindiging van de Overeenkomst zijn gedaan, blijft deze van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar vanaf de datum van beëindiging.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

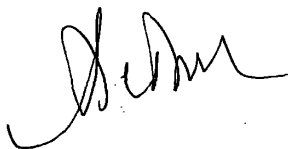
GEDAAN te Brussel, op 18 juli 2006, in tweevoud in de Nederlandse, de Franse, de Portugese en de Engelse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in uitlegging is de Engelse tekst doorslaggevend.

**VOOR DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE:**

**VOOR DE REGERING
VAN DE REPUBLIEK
MOZAMBIQUE:**

Voor de Regering
van het Koninkrijk België:

Voor de Regering
van het Groothertogdom
Luxemburg:

Armand DE DECKER,
Minister
van Ontwikkelingssamenwerking

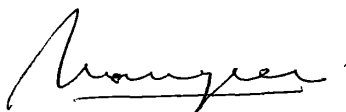

Alphonse BERNS,
Buitengewoon en Gevolmachtigd
Ambassadeur

Alcinda António de Abreu,
Minister van Buitenlandse Zaken
en Coöperatie

Voor de Vlaamse Regering:

Geert BOURGEOIS,
Minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media
en Toerisme

Voor de Waalse Regering:

**Armand DE DECKER,
Minister
van Ontwikkelingssamenwerking**

**Voor de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering:**

**Armand DE DECKER,
Minister
van Ontwikkelingssamenwerking**

[ENGLISH TEXT – TEXTE ANGLAIS]

**AGREEMENT
BETWEEN
THE BELGIUM-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MOZAMBIQUE
ON
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS**

**THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE WALLOON GOVERNMENT,
THE FLEMISH GOVERNMENT,
THE GOVERNMENT OF THE REGION OF BRUSSELS-CAPITAL,
AND
THE GOVERNMENT OF THE GRAND-DUCHY OF LUXEMBOURG,
on the one hand,**

AND

**THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MOZAMBIQUE,
on the other hand,**

(hereinafter referred to as the “Contracting Parties”)

DESIRING to intensify economic co-operation to the mutual benefit of both countries and to maintain fair and equitable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

RECOGNISING THAT the reciprocal promotion and protection of such investments favour the expansion of the economic relations between the two Contracting Parties and stimulate investment initiatives;

RECOGNISING THAT the development of economic and business ties can promote respect for internationally recognised worker rights;

AGREEING THAT these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application; and

HAVING RESOLVED to conclude an Agreement concerning the reciprocal encouragement and protection of investments;

HAVE AGREED as follows:

Article 1

Definitions

For the purposes of this Agreement:

1. "investment" shall mean any kind of asset owned or controlled directly or indirectly by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party and shall include in particular, though not exclusively:
  - a) a company or enterprise, or shares, stocks or other kinds of interest in a company or enterprise;
  - b) movable and immovable property as well as any other rights in rem, such as mortgage, lien, pledge, usufruct and similar rights;
  - c) title to money or any performance having an economic value;
  - d) intellectual property rights, technical processes, trade names, know-how, goodwill and other similar rights;
  - e) business concessions conferred by law, administrative decisions or under contract, including concessions to search for, develop, extract or exploit natural resources.

Goods, that under a leasing agreement are placed at the disposal of a lessee in the territory of one Contracting Party by a lessor being an investor of the other Contracting Party shall be treated not less favourably than an investment.

A change in the legal form in which assets are invested does not affect their character as investments.

2. "investor" of a Contracting Party shall mean:
  - a) any natural person who is a national of the Kingdom of Belgium, of the Grand Duchy of Luxembourg or of the Republic of Mozambique in accordance with their respective laws;
  - b) any legal person or other organisation organised in accordance with the law applicable in the Kingdom of Belgium, in the Grand-Duchy of Luxembourg or in the Republic of Mozambique; and
  - c) any legal person not organised under the law of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Republic of Mozambique but controlled by an investor as defined under a) or b).
3. "returns" shall mean the amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, include profit, interest, capital gains, dividends, royalties or fees.
4. "territory" shall apply:
  - a) to the territory of the Kingdom of Belgium and to the territory of the Grand Duchy of Luxembourg as well as to the maritime areas i.e. the marine and underwater areas which extend beyond the territorial waters of the Kingdom of Belgium and upon which the Kingdom of Belgium exercises, in accordance with international law, its sovereign rights and its jurisdiction for the purpose of exploring, exploiting and preserving natural resources;

- b) to the territory of the Republic of Mozambique as well as the exclusive economic zone, the seabed and subsoil, over which it exercises, in accordance with international law, sovereign rights or jurisdiction.
5. "environmental laws" shall mean the laws and regulations, or provision thereof, in force in the Contracting Parties, the primary purpose of which is the protection of the environment, or the prevention of a danger to human, animal, or health, through:
- a) The prevention, abatement or control of the release, discharge, or emission of pollutants or environmental contaminants;
  - b) The control of environmentally hazardous or toxic chemicals, substances, materials and wastes, and the dissemination of information related thereto;
  - c) The protection or conservation of wild flora or fauna, including endangered species, their habitat, and specially protected natural areas in the Contracting Party's territory.
6. "labor laws" shall mean laws and regulations, or provisions thereof, in force in the Contracting Parties, that are directly related to the following internationally recognised labor rights:
- a) the right of association;
  - b) the right to organise and bargain collectively;
  - c) prohibition on the use of any form of forced or compulsory labor;
  - d) minimum age for the employment of children;
  - e) acceptable conditions of work with respect to minimum wages, hours of work, and occupational safety and health.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

1. Each Contracting Party shall, subject to its general policy in the field of foreign investment, promote in its territory investments by investors of the other Contracting Party and shall admit such investments in accordance with its legislation.
2. Subject to the laws and regulations relating to the entry and sojourn of aliens, individuals working for an investor of one Contracting Party, as well as members of their household, shall be permitted to enter into, remain on and leave the territory of the other Contracting Party for the purpose of carrying out activities associated with investments in the territory of the latter Contracting Party.
3. Subject to the laws and regulations relating to the entry and sojourn of aliens, each Contracting Party shall permit investments covered by this Agreement to engage top managerial personnel of their choice.
4. Each Contracting Party shall at all times ensure fair and equitable treatment of the investments by investors of the other Contracting Party and shall not impair the management, maintenance, use, enjoyment or disposal thereof nor the acquisition of goods and services or the sale of their production, through unreasonable or discriminatory measures.
5. Each Contracting Party shall provide effective means of asserting claims and enforcing rights with respect to investments covered by this Agreement.

6. Each Contracting Party shall ensure that its laws, regulations, administrative practices and procedures of general application, and adjudicatory decisions, that pertain to or affect investment covered by this Agreement are promptly published or otherwise made publicly available.
7. The investments covered by this Agreement shall enjoy full protection and security and in no case shall a Contracting Party award treatment less favourable than that required by international law. Each Contracting Party shall observe any obligation it has entered into with an investor of the other Contracting Party with regard to its investment.
8. Returns yielded from an investment shall be given the same treatment and protection as an investment.

Article 3

National and Most Favoured Nation Treatment of Investments

1. Each Contracting Party shall apply to investments made in its territory by investors of the other Contracting Party a treatment which is no less favourable than that accorded to investments made by its own investors or by investors of third States, whichever is the more favourable.
2. The provisions of Paragraph 1 of this Article, shall not be construed so as to oblige a Contracting Party to extend to investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from any existing or future customs union, common market or free-trade area or any other form of regional economic organisation to which either of the Contracting Parties is or may become a party.
3. The provisions of Paragraph 1 of this Article shall not apply to tax measures or to procedures provided in multilateral agreements concluded under the auspices of the World Intellectual Property Organization relating to the acquisition or maintenance of intellectual property rights.

Article 4

Expropriation

1. Neither Contracting Party shall take any measures depriving, directly or indirectly, an investor of the other Contracting Party of an investment unless the following conditions are complied with:
  - a) the measures are taken in the public interest and under due process of law;
  - b) the measures are distinct and not discriminatory; and
  - c) the measures are accompanied by provisions for the payment of prompt, adequate and effective compensation, which shall be transferable without delay in a freely convertible currency.
2. Such compensation shall amount to the fair market value of the investment expropriated at the time immediately before the expropriation or impending expropriation became known in such a way as to affect the value of the investment (hereinafter referred to as the "Valuation Date").

Such fair market value shall at the request of the investor be expressed in a freely convertible currency on the basis of the market rate of exchange existing for that currency on the Valuation Date. Compensation shall also include interest at a commercial rate established on a market basis from the date of determination of its amount until the date of payment.

3. The provisions of Paragraph 1 and 2 of this Article shall also apply to the returns from an investment and, in the event of liquidation, to the proceeds from the liquidation.
4. Where a Contracting Party expropriates the assets of a company or an enterprise in its territory in which investors of the other Contracting Party have an investment, including through the ownership of shares, it shall ensure that the provisions of this Article are applied to the extent necessary to guarantee prompt, adequate and effective compensation in respect of their investment to such investors of the other Contracting Party.

Article 5

Compensation

1. Investors of either Contracting Party who suffer losses of their investments in the territory of the other Contracting Party due to war or other armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot shall be accorded, with respect to restitution, indemnification, compensation or other settlement, a treatment which is no less favourable than that accorded to its own investors or to investors of any third State, whichever is the more favourable. Resulting payments shall be transferable without delay in a freely convertible currency.
2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of a Contracting Party who in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from
  - a) requisitioning of its investment or part thereof by the latter's forces or authorities; or
  - b) destruction of its investment or part thereof by the latter's forces or authorities, which were not required by the necessity of the situation,

shall be accorded restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective.

Article 6

Transfers

1. Each Contracting Party shall allow without delay the transfer in a freely convertible currency of payments in connection with an investment, and in particular though not exclusively:
  - a) the returns;
  - b) the proceeds from a total or partial sale or liquidation of any investment;
  - c) amounts necessary for payments under a contract, including amounts necessary for repayment of loans, royalties and other payments resulting from licenses, franchises, concessions and other similar rights, as well as salaries of expatriate personnel;

- d) a compensation according to Article 4 or 5; and
  - e) the earnings of individuals, not being its nationals, who are allowed to work in connection with an investment in its territory and other amounts appropriated for the coverage of expenses connected with the management of the investment;
  - f) proceeds from investments
2. Any transfer referred to in this Agreement shall be effected at the market rate of exchange existing on the day of transfer with respect to spot transactions in the currency to be transferred. In the absence of a market for foreign exchange, the rate to be used will be the most recent rate applied to inward investments or the most recent exchange rate for conversion of currencies into Special Drawing Rights, whichever is the most favourable to the investor.

Article 7

Environment

1. Recognizing the right of each Contracting Party to establish its own levels of domestic environmental protection and environmental development policies and priorities, and to adopt or modify accordingly its environmental laws, each Contracting Party shall strive to continue to improve those laws.
2. The Contracting Parties recognise that it is inappropriate to encourage investment by relaxing domestic environmental laws. Accordingly, each Contracting Party shall strive to ensure that it does not waive or otherwise derogate from, or offer to waive or otherwise derogate from, such laws as an encouragement for the establishment, maintenance or expansion in its territory of an investment.
3. The Contracting Parties reaffirm their commitments under the international environmental agreements, which they have accepted. They shall strive to ensure that such commitments are fully recognised and implemented by their domestic laws.
4. The Contracting Parties recognise that co-operation between them provides enhanced opportunities to improve environmental protection standards. Upon request by either Contracting Party, the other Contracting Party shall accept to hold expert consultations on any matter falling under the purpose of this Article.

Article 8

Labor

1. Recognising the right of each Contracting Party to establish its own domestic labor standards, and to adopt or modify accordingly its labor laws, each Contracting Party shall strive to ensure that its laws provide for labor standards consistent with the internationally recognised labor rights set forth in paragraph 6 of Article 1 and shall strive to improve those standards in that light.

2. The Contracting Parties recognise that it is inappropriate to encourage investment by relaxing domestic labor laws. Accordingly, each Contracting Party shall strive to ensure that it does not waive or otherwise derogate from, or offer to waive or otherwise derogate from, such laws as an encouragement for the establishment, maintenance or expansion in its territory of an investment.
3. The Contracting Parties reaffirm their obligations as members of the International Labor Organization and their commitments under the International Labor Organization Declaration on Fundamental Principle and Rights at Work and its Follow-up. The Contracting Parties shall strive to ensure that such labor principles and the internationally recognised labor rights set forth in paragraph 6 of Article 1 are recognised and protected by domestic law.
4. The Contracting Parties recognise that co-operation between them provides enhanced opportunities to improve labor standards. Upon request by either Contracting Party, the other Contracting Party shall accept to hold expert consultations on any matter falling under the purpose of this Article.

Article 9

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency makes a payment to any of its investors under a guarantee it has granted in respect of an investment in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall, without prejudice to the rights of the former Contracting Party under Article 10, recognise the transfer of any right or title of such an investor to the former Contracting Party or its designated agency and the right of the former Contracting Party or its designated agency to exercise by virtue of subrogation any such right or title to the same extent as its predecessor in title.

Article 10

Disputes between an Investor and a Contracting Party

1. Any dispute concerning an investment between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party shall, if possible, be settled amicably.
2. If any such dispute cannot be settled within six months following the date on which the dispute has been raised by the investor through written notification to the Contracting Party, each Contracting Party hereby consents, to the submission of the dispute, at the investor's choice, for resolution by international arbitration to one of the fora mentioned hereafter. To this end both Parties waive the right to demand that all domestic administrative or judiciary remedies be exhausted.
  - i) the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) for settlement by arbitration under the Washington Convention of 18 March 1965 on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States provided both Contracting Parties have adhered to the said Convention; or
  - ii) the Additional Facility of the Centre, if the Centre is not available under the Convention; or

- iii) an ad hoc tribunal set up under Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL). The appointing authority under the said rules shall be the Secretary General of ICSID.

If the parties to such a dispute have different opinions as to whether conciliation or arbitration is the more appropriate method of settlement, the investor shall have the right to choose.

3. For the purpose of this Article and Article 25(2)(b) of the said Washington Convention, any legal person which is constituted in accordance with the legislation of one Contracting Party and which, before a dispute arises, was controlled by an investor of the other Contracting Party, shall be treated as a national of the other Contracting Party.
4. Any arbitration under the Additional Facility Rules or under the UNCITRAL Arbitration Rules shall, at the request of either party to the dispute, be held in a state that is a party to the United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, done at New York, June 10, 1958 (the New York Convention).
5. The consent given by each Contracting Party in paragraph 2 and the submission of the dispute by an investor under the said paragraph shall constitute the written consent and written agreement of the parties to the dispute to its submission for settlement for the purposes of Chapter II of the Washington Convention (Jurisdiction of the Centre) and for the purpose of the Additional Facility Rules, Article 1 of the UNCITRAL Arbitration Rules and Article II of the New York Convention.
5. In any proceeding involving an investment dispute, a Contracting Party shall not assert, as a defence, counterclaim, right of set-off or for any other reason, that indemnification or other compensation for all or part of the alleged damages has been received pursuant to an insurance or guarantee contract, but the Contracting Party may require evidence that the compensating party agrees to that the investor exercises the right to claim compensation.
7. Any arbitral award rendered pursuant to this Article shall be final and binding on the parties to the dispute. Each Contracting Party shall carry out without delay the provisions of any such award and provide in its territory for the enforcement of such award.

Article 11

Disputes between the Contracting Parties

1. Any dispute between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement shall, if possible, be settled by negotiations between the Governments of the two Contracting Parties.
2. If the dispute cannot thus be settled within six months, following the date on which such negotiations were requested by either Contracting Party, it shall at the request of either Contracting Party be submitted to an arbitration tribunal.
3. The arbitration tribunal shall be set up from case to case, each Contracting Party appointing one member. These two members shall then agree upon a national of a third State as their chairman, to be appointed by the Governments of the two Contracting Parties. The members shall be appointed within two months, and the chairman within four months, from the date either Contracting Party, has advised the other Contracting Party of its wish to submit the dispute to an arbitration tribunal.

4. If the time limits referred to in Paragraph 3 of this Article have not been complied with, either Contracting Party may, in the absence of any other relevant arrangement, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments.
5. If the President of the International Court of Justice is prevented from discharging the function provided for in Paragraph 4 of this Article or is a national of either Contracting Party, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is prevented from discharging the said function or is a national of either Contracting Party, the most senior member of the Court who is not incapacitated or a national of either Contracting Party shall be invited to make the necessary appointments.
6. The arbitration tribunal shall reach its decision by a majority of votes, the decision being final and binding on the Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the cost of the member appointed by that Contracting Party as well as the costs for its representation in the arbitration proceedings; the cost of the chairman as well as any other costs shall be borne in equal parts by the two Contracting Parties. The arbitration tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the Contracting Parties. In all other respects, the procedure of the arbitration tribunal shall be determined by the tribunal itself.

Article 12

Application of the Agreement

1. This Agreement shall apply to all investments, whether made before or after its entry into force, but shall not apply to any dispute concerning an investment which arose, or any claim concerning an investment which was settled, before its entry into force.
2. This Agreement shall in no way restrict the rights and benefits which an investor of one Contracting Party enjoys under national or international law in the territory of the other Contracting Party.

Article 13

Entry into Force, Duration and Termination

1. The Contracting Parties shall notify each other when the constitutional requirements for entry into force of this Agreement have been fulfilled. The Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date of receipt of the last notification. The Agreement shall remain in force for a period of ten years.
2. Unless notice of termination is given by either Contracting Party at least six months before the expiry of its period of validity, this Agreement shall be tacitly extended each time for a further period of ten years, it being understood that each Contracting Party reserves the right to terminate the Agreement by notification given at least six months before the date of expiry of the current period of validity.

Investments made prior to the date of termination of this Agreement shall be covered by this Agreement for a period of ten years from the date of termination.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorised to this effect, have signed this Agreement.

DONE at Brussels, on the 18th day of July 2006, in duplicate in the Portuguese, the French, the Dutch and the English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation the English text shall prevail.

**FOR THE BELGIUM-LUXEMBOURG
ECONOMIC UNION:**

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF
MOZAMBIQUE:**

**For the Government
of the Kingdom of Belgium:**

**For the Government
of the Grand-Duchy
of Luxembourg:**

**Armand DE DECKER,
Minister
for Development Cooperation**

**Alphonse BERNS,
Ambassador
Extraordinary and Plenipotentiary**

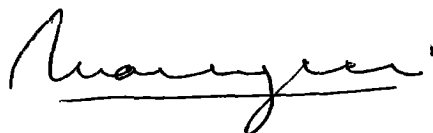
**Alcinda António de Abreu,
Minister of Foreign Affairs
and Cooperation**

For the Walloon Government:

**Armand DE DECKER,
Minister
for Development Cooperation**

For the Flemish Government:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Geert Bourgeois', written over a horizontal line.

**Geert BOURGEOIS,
Minister for Administrative Affairs,
Foreign Policy, Media and Tourism**

**For the Government
of the Region of Brussels-Capital:**

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Armand De Decker', written in a cursive style.

**Armand DE DECKER,
Minister
for Development Cooperation**

[FRENCH TEXT – TEXTE FRANÇAIS]

**ACCORD
ENTRE
L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE
ET
LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE DU MOZAMBIQUE
CONCERNANT
L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RECIPROQUES DES INVESTISSEMENTS**

**LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DE BELGIQUE,
LE GOUVERNEMENT WALLON,
LE GOUVERNEMENT FLAMAND,
LE GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE,
AINSI QUE
LE GOUVERNEMENT DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG,
d'une part,**

ET

**LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE MOZAMBIQUE,
d'autre part,**

(ci-après dénommés les "Parties contractantes")

DÉSIREUX d'intensifier leur coopération économique dans l'intérêt mutuel des deux pays et de maintenir des conditions justes et équitables pour la réalisation d'investissements par des investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante;

RECONNAISSANT QUE l'encouragement et la protection réciproques desdits investissements auront pour effet de favoriser l'expansion des relations économiques entre les deux Parties contractantes et de stimuler les initiatives en matière d'investissement;

RECONNAISSANT QUE le développement de liens économiques et commerciaux est de nature à promouvoir le respect des droits universellement reconnus des travailleurs;

ETANT CONVENUS QUE ces objectifs peuvent être atteints sans assouplir les mesures de portée générale en matière de santé, de sécurité et d'environnement; et

AYANT DÉCIDÉ de conclure un Accord concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements;

SONT CONVENUS de ce qui suit:

Article 1

Définitions

Pour l'application du présent Accord:

1. Le terme "investissements" désigne tout élément d'actif quelconque détenu ou contrôlé, directement ou indirectement, par tout investisseur de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante, et notamment, mais non exclusivement:
  - a) une société ou entreprise, ou les actions, titres ou autres formes de participations dans le capital d'une société ou d'une entreprise;
  - b) les biens meubles et immeubles ainsi que tous autres droits réels tels que hypothèques, privilèges, gages, usufruit et droits similaires;
  - c) les créances financières et droits à toutes prestations ayant une valeur économique;
  - d) les droits de propriété intellectuelle, les procédés techniques, les noms déposés, le savoir-faire, le fonds de commerce et les autres droits similaires;
  - e) les concessions commerciales accordées par la loi, des décisions administratives ou en vertu d'un contrat, notamment celles relatives à la prospection, la mise en valeur, l'extraction ou l'exploitation de ressources naturelles.

Les biens mis en vertu d'un accord de leasing à la disposition d'un preneur, sur le territoire de l'une des Parties contractantes, par un bailleur, investisseur de l'autre Partie contractante, bénéficieront d'un traitement qui ne sera pas moins favorable que celui accordé aux investissements.

Aucune modification de la forme juridique dans laquelle les avoirs ont été investis n'affectera leur qualité d'investissements.

2. Le terme "investisseurs" d'une Partie contractante désigne:
  - a) toute personne physique qui est un ressortissant du Royaume de Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg ou de la République de Mozambique, en vertu de la législation de l'Etat concerné;
  - b) toute personne morale ou autre organisation organisée conformément à la législation en vigueur dans le Royaume de Belgique, le Grand-Duché de Luxembourg ou la République du Mozambique; et
  - c) toute personne morale qui n'est pas organisée conformément à la législation du Royaume de Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg ou de la République du Mozambique, mais qui est contrôlée par un investisseur tel que défini au point a) ou b).
3. Le terme "revenus" désigne toutes sommes produites par un investissement et notamment, mais non exclusivement, les bénéfices, intérêts, accroissements de capital, dividendes, royalties ou indemnités.

4. Le terme "territoire" s'applique:
  - a) au territoire du Royaume de Belgique et au territoire du Grand-Duché de Luxembourg, ainsi qu'aux zones maritimes, c'est-à-dire les zones marines et sous-marines qui s'étendent au-delà des eaux territoriales du Royaume de Belgique et sur lesquelles le Royaume de Belgique exerce, conformément au droit international, ses droits souverains et sa juridiction aux fins d'exploration, d'exploitation et de conservation des ressources naturelles;
  - b) au territoire de la République de Mozambique, de même qu'à la zone économique exclusive, aux fonds marins et à leur sous-sol, sur lesquels celle-ci exerce, conformément au droit international, ses droits souverains et sa juridiction.
5. L'expression "législation en matière d'environnement" désigne les lois et règlements en vigueur sur le territoire des Parties Contractantes, ou toute disposition contenue dans ces lois et règlements, qui visent principalement la protection de l'environnement, ou la prévention de tout danger pour la vie ou la santé des hommes ou des animaux par les moyens suivants:
  - a) prévention, réduction ou contrôle des rejets, déversements ou émissions de substances polluantes ou de produits contaminateurs pour l'environnement;
  - b) contrôle des produits chimiques, substances, matériaux et déchets dangereux ou toxiques pour l'environnement et diffusion des informations y relatives;
  - c) protection ou conservation de la flore et de la faune sauvages, y compris les espèces menacées d'extinction, leur habitat, et les zones naturelles spécialement protégées sur le territoire des Parties contractantes.
6. L'expression "législation du travail" désigne les lois et règlements en vigueur sur le territoire des Parties contractantes, ou toute disposition contenue dans ces lois et règlements, ayant un rapport direct avec les droits universellement reconnus des travailleurs énumérés ci-dessous:
  - a) le droit d'association;
  - b) le droit d'organisation et de négociation collective;
  - c) l'interdiction de recourir à quelque forme de travail forcé ou obligatoire que ce soit;
  - d) un âge minimum d'admission des enfants à l'emploi;
  - e) des conditions de travail acceptables en ce qui concerne le salaire minimum et la durée du travail, ainsi que la sécurité et la santé des travailleurs.

Article 2

Promotion et protection des investissements

1. Chacune des Parties contractantes encouragera, dans le respect de sa politique générale en matière d'investissements étrangers, la réalisation d'investissements sur son territoire par des investisseurs de l'autre Partie contractante et admettra lesdits investissements en conformité avec sa législation.

2. Dans le respect des lois et règlements en matière d'entrée et de séjour des étrangers, les personnes physiques employées par un investisseur de l'une des Parties contractantes, ainsi que les membres de leur famille, seront autorisés à entrer et à séjourner sur le territoire de l'autre Partie contractante, ainsi qu'à quitter ledit territoire aux fins d'exercer des activités en rapport avec les investissements sur le territoire de cette dernière Partie contractante.
3. Dans le respect des lois et règlements en matière d'entrée et de séjour des étrangers, chacune des Parties contractantes autorisera le recrutement de cadres supérieurs, au gré de l'investisseur, dans le cadre des investissements régis par le présent Accord.
4. Chacune des Parties contractantes assurera à tout moment un traitement juste et équitable aux investissements réalisés sur son territoire par des investisseurs de l'autre Partie contractante et n'entravera pas, par des mesures abusives ou discriminatoires, la gestion, l'entretien, l'utilisation, la jouissance ou l'aliénation desdits investissements, ni l'acquisition de biens et de services ou la vente de leur production.
5. Chacune des Parties contractantes fournira les moyens adéquats pour faire valoir les créances et exercer les droits en rapport avec les investissements régis par le présent Accord.
6. Chacune des Parties contractantes veillera à ce que ses lois, règlements, pratiques administratives et procédures de portée générale et ses décisions judiciaires qui ont un rapport avec les investissements régis par le présent Accord ou qui ont des répercussions sur ceux-ci soient publiés sans délai ou rendus accessibles au public d'une autre manière.
7. Les investissements régis par le présent Accord jouiront d'une entière protection et sécurité et les Parties contractantes ne pourront en aucun cas accorder un traitement moins favorable que celui prescrit par le droit international. Chaque Partie contractante se conformera à toutes les obligations contractées vis-à-vis d'un investisseur de l'autre Partie contractante en rapport avec son investissement.
8. Les revenus découlant des investissements bénéficieront du même traitement et de la même protection que les investissements.

Article 3

Traitement national et traitement de la nation la plus favorisée

1. Chaque Partie contractante accordera aux investissements effectués sur son territoire par des investisseurs de l'autre Partie contractante un traitement qui ne sera pas moins favorable que celui qu'elle accorde à ses propres investisseurs ou aux investisseurs d'Etats tiers, suivant le traitement le plus favorable.
2. Les dispositions du paragraphe 1 du présent Article ne pourront être interprétées comme obligeant l'une des Parties contractantes à étendre aux investisseurs de l'autre Partie contractante le bénéfice de tout traitement, préférence ou privilège résultant d'une union douanière, d'une zone de libre échange ou d'un marché commun existants ou futurs ou de toute autre forme d'organisation économique régionale, à laquelle l'une ou l'autre des Parties contractantes est ou peut devenir partie;
3. Les dispositions du paragraphe 1 du présent Article ne s'appliqueront pas aux mesures fiscales ou aux procédures prévues par les accords multilatéraux conclus sous les auspices de l'Organisation mondiale de la Propriété intellectuelle concernant l'acquisition et le maintien de droits de propriété intellectuelle.

Article 4

Expropriation

1. Aucune des Parties contractantes ne prendra de mesure privant directement ou indirectement un investisseur de l'autre Partie contractante d'un investissement, à moins que les conditions suivantes ne soient remplies:
  - a) les mesures sont prises dans l'intérêt public et selon une procédure légale;
  - b) les mesures sont explicites et non discriminatoires; et
  - c) les mesures sont assorties de dispositions prévoyant le paiement d'une indemnité prompte, adéquate et effective, transférable sans délai dans une monnaie librement convertible.
2. Le montant des indemnités correspondra à la juste valeur marchande de l'investissement exproprié au moment qui précède immédiatement celui où l'expropriation ou l'intention d'exproprier a été connue d'une manière susceptible d'affecter la valeur de l'investissement (ci-après dénommé "date de l'évaluation").

A la demande de l'investisseur, la juste valeur marchande sera exprimée dans une monnaie librement convertible sur la base du taux de change du marché en vigueur pour cette monnaie à la date de l'évaluation. Les indemnités comprendront également des intérêts à un taux commercial établi sur la base du marché depuis la date de la fixation de leur montant jusqu'à celle de leur paiement.

3. Les dispositions des paragraphes 1 et 2 du présent Article s'appliqueront également aux revenus des investissements et en cas de liquidation, aux produits de la liquidation.
4. Lorsqu'une Partie contractante exproprie les avoirs d'une société ou d'une entreprise établie sur son territoire, dans laquelle des investisseurs de l'autre Partie contractante ont un investissement, y compris via la détention d'actions, elle veillera à ce que les dispositions du présent Article soient appliquées dans la mesure nécessaire à garantir le paiement sans délai d'une indemnité adéquate et effective auxdits investisseurs, au titre de leur investissement.

Article 5

Indemnisation

1. Les investisseurs de l'une ou l'autre Partie contractante dont les investissements auraient subi des pertes sur le territoire de l'autre Partie contractante en raison d'une guerre ou de tout autre conflit armé, état d'urgence national, révolte, insurrection ou émeute, bénéficieront, de la part de cette dernière, d'un traitement, en ce qui concerne les restitutions, indemnisations, compensations ou autres dédommagements, qui ne sera pas moins favorable que celui accordé à ses propres nationaux ou aux investisseurs de tout Etat tiers, suivant le traitement le plus favorable. Les paiements en découlant seront transférables sans délai en monnaie librement convertible.
2. Sans préjudice des dispositions du paragraphe 1 du présent Article, les investisseurs de l'une des Parties contractantes qui, dans l'une des situations visées audit paragraphe, auraient subi, sur le territoire de l'autre Partie contractante, des pertes dues

- a) à la réquisition de leur investissement ou d'une partie de celui-ci par les forces ou autorités de cette dernière Partie, ou
- b) à la destruction de leur investissement ou d'une partie de celui-ci par les forces ou autorités de cette dernière Partie sans que celle-ci soit commandée par la nécessité de la situation,

bénéficieront d'une restitution ou d'une indemnisation qui, dans l'un ou l'autre cas, sera prompte, adéquate et effective.

Article 6

Transferts

1. Chaque Partie contractante garantira le transfert sans délai, dans une monnaie librement convertible, des paiements relatifs à un investissement, et notamment, mais non exclusivement:
  - a) des revenus;
  - b) du produit de la vente ou de la liquidation totale ou partielle de tout investissement;
  - c) des sommes destinées au règlement d'obligations contractuelles, y compris les sommes nécessaires au remboursement d'emprunts, les redevances et autres paiements découlant de licences, franchises, concessions et autres droits similaires, ainsi que les rémunérations du personnel expatrié;
  - d) des indemnités payées en exécution des Articles 4 ou 5;
  - e) des salaires, rémunérations et sommes dues aux ressortissants de l'autre Partie contractante ainsi qu'aux ressortissants de tout Etat tiers autorisés à exercer des activités en rapport avec les investissements réalisés sur son territoire; et
  - f) du produit des investissements.
2. Tout transfert prévu par le présent Accord sera effectué au taux de change du marché applicable à la date du transfert aux transactions au comptant dans la monnaie dans laquelle le transfert s'effectue. En l'absence de marché des changes, le taux à utiliser sera le taux le plus récent appliqué aux investissements étrangers ou le taux de change le plus récent pour la conversion des monnaies en Droits de Tirage Spéciaux, suivant la solution la plus favorable à l'investisseur.

Article 7

Environnement

1. Reconnaissant que chaque Partie contractante a le droit de fixer son propre niveau de protection de l'environnement et de définir ses politiques et priorités en matière d'environnement et de développement, ainsi que d'adopter ou de modifier en conséquence ses lois ad hoc, chacune des Parties contractantes mettra tout en oeuvre en vue d'améliorer constamment lesdites lois.

2. Les Parties contractantes reconnaissent qu'il n'est pas approprié d'assouplir la législation nationale en matière d'environnement aux fins d'encourager les investissements. A cet égard, chacune des Parties contractantes veillera à ce qu'il ne soit pas accordé d'exemption ni dérogé d'aucune autre façon à ladite législation, pas plus qu'il ne soit offert de possibilité d'exemption ou autre dérogation aux fins d'encourager la constitution, l'entretien ou l'expansion d'un investissement sur son territoire.
3. Les Parties contractantes réaffirment les engagements auxquels elles ont souscrit dans le cadre d'accords internationaux en matière d'environnement. Elles veilleront à ce que lesdits engagements soient pleinement reconnus et appliqués dans leur législation nationale.
4. Les Parties contractantes reconnaissent que la coopération mutuelle leur offre des possibilités accrues d'amélioration des normes de protection de l'environnement. A la demande de l'une des Parties contractantes, l'autre Partie acceptera que les représentants de leurs gouvernements se réunissent à des fins de consultations sur toute matière tombant dans le domaine d'application du présent article.

Article 8

Travail

1. Reconnaissant que chaque Partie contractante a le droit de fixer ses propres normes de protection du travail et d'adopter ou de modifier en conséquence ses lois ad hoc, chacune des Parties contractantes veillera à ce que sa législation fixe des normes de travail conformes aux droits universellement reconnus des travailleurs énoncés au paragraphe 6 de l'Article 1 et n'aura de cesse d'améliorer lesdites normes.
2. Les Parties contractantes reconnaissent qu'il n'est pas approprié d'assouplir la législation nationale du travail aux fins d'encourager les investissements. A cet égard, chacune des Parties contractantes veillera à ce qu'il ne soit pas accordé d'exemption ni dérogé d'aucune autre façon à ladite législation, pas plus qu'il ne soit offert de possibilité d'exemption ou autre dérogation aux fins d'encourager la constitution, l'entretien ou l'expansion d'un investissement sur son territoire.
3. Les Parties contractantes réaffirment leurs obligations en tant que membres de l'Organisation internationale du Travail ainsi que leurs engagements en vertu de la Déclaration de l'OIT relative aux principes et droits fondamentaux du travail et de son suivi. Les Parties contractantes veilleront à ce que lesdits principes et droits universellement reconnus des travailleurs énoncés au paragraphe 6 de l'Article 1 soient reconnus et protégés dans leur législation nationale.
4. Les Parties contractantes reconnaissent que la coopération mutuelle leur offre des possibilités accrues d'amélioration des normes de protection du travail. A la demande de l'une des parties, l'autre partie acceptera que les représentants de leurs gouvernements se réunissent à des fins de consultations sur toute matière tombant dans le domaine d'application du présent article.

Article 9

Subrogation

Si l'une des Parties contractantes ou un organisme désigné par celle-ci paie des indemnités à un investisseur en vertu d'une garantie donnée au titre d'un investissement sur le territoire de l'autre Partie contractante, cette dernière Partie contractante reconnaîtra, sans préjudice des droits de la première Partie contractante en vertu de l'Article 10, le transfert à la première Partie contractante ou à un organisme désigné par celle-ci de tous droits ou créances dudit investisseur ainsi que le droit, pour la première Partie contractante ou un organisme désigné par celle-ci, d'exercer lesdits droits ou de faire valoir lesdites créances, par voie de subrogation, dans les mêmes conditions que le cédant.

Article 10

Différends entre un investisseur et une Partie contractante

1. Tout différend relatif aux investissements survenant entre un investisseur de l'une des Parties contractantes et l'autre Partie contractante sera, dans la mesure du possible, réglé à l'amiable.
2. A défaut de règlement dans les six mois à compter de la date à laquelle le différend a été soulevé par l'investisseur par notification écrite à la Partie contractante concernée, chacune des Parties contractantes consent par la présente disposition à ce que le différend soit soumis, au choix de l'investisseur, à une procédure d'arbitrage international dans l'une des enceintes désignées ci-après. A cette fin, les deux Parties renoncent à exiger l'épuisement des recours administratifs ou judiciaires internes.
  - i) le Centre international pour le Règlement des Différends relatifs aux Investissements (C.I.R.D.I.), en vue d'un arbitrage en vertu de la Convention de Washington, du 18 mars 1965, pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats, à la condition que les deux Parties contractantes soient parties à ladite Convention; ou
  - ii) le Mécanisme supplémentaire du Centre, s'il ne peut être fait appel au Centre en vertu de la Convention; ou
  - iii) un tribunal arbitral ad hoc établi selon les règles d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le Droit Commercial International (C.N.U.D.C.I.). L'autorité habilitée à procéder aux nominations en vertu desdites règles sera le Secrétaire général du C.I.R.D.I.

Si les parties à un tel différend ont des opinions divergentes quant à la méthode de règlement la plus appropriée – la conciliation ou l'arbitrage – l'investisseur aura le droit de choisir.

3. Pour l'application du présent Article et de l'Article 25(2)(b) de la Convention de Washington susmentionnée, toute personne morale constituée conformément à la législation de l'une des Parties contractantes et qui, avant que le différend ne survienne, était contrôlée par un investisseur de l'autre Partie contractante, sera traitée comme un ressortissant de l'autre Partie contractante.

4. A la demande de l'une ou de l'autre partie au différend, toute procédure d'arbitrage en vertu du Règlement du Mécanisme supplémentaire ou des Règles d'arbitrage de la C.N.U.D.C.I. sera organisée dans un Etat partie à la Convention des Nations Unies pour la reconnaissance et l'exécution des sentences arbitrales étrangères, faite à New York, le 10 juin 1958 (la "Convention de New York").
5. Le consentement donné par chacune des Parties contractantes au paragraphe 2 et la soumission, par l'investisseur, d'un différend à l'arbitrage en vertu dudit paragraphe constitueront le consentement écrit et la convention écrite des parties au différend par lesquels celles-ci s'engagent à faire appel à l'arbitrage aux fins de l'application des dispositions du Chapitre II de la Convention de Washington (Compétence du Centre), du Règlement du Mécanisme supplémentaire, de l'Article 1er des Règles d'arbitrage de la C.N.U.D.C.I. et de l'Article II de la Convention de New York.
6. Dans le cadre de tout type de procédure de règlement d'un différend relatif à un investissement, aucune des Parties Contractantes ne fera valoir une demande reconventionnelle ou un droit de compensation ou n'invoquera comme moyen de défense ou comme autre moyen le fait qu'une indemnisation ou toute autre forme de compensation pour tout ou partie des dommages présumés a été octroyée en exécution d'un contrat d'assurance ou de cautionnement; la Partie contractante pourra toutefois exiger qu'on lui fournisse la preuve que la partie qui indemnise consent à ce que l'investisseur fasse valoir son droit à indemnisation.
7. Les sentences arbitrales rendues en exécution du présent Article seront définitives et obligatoires pour les parties au différend. Chaque Partie contractante exécutera sans délai lesdites sentences et veillera à ce qu'elles soient effectivement appliquées sur son territoire.

Article 11

Différends entre les Parties contractantes

1. Tout différend entre les Parties contractantes relatif à l'interprétation ou à l'application du présent Accord sera réglé, dans la mesure du possible, par des négociations entre les Gouvernements des deux Parties contractantes.
2. Si le différend ne peut être réglé de cette manière dans les six mois suivant la date à laquelle ces négociations ont été demandées par l'une ou l'autre Partie contractante, il sera soumis, à la demande de l'une ou l'autre Partie contractante, à un tribunal arbitral.
3. Ledit tribunal arbitral sera constitué pour chaque cas particulier, chaque Partie contractante désignant un membre du tribunal. Ces deux membres désigneront ensuite d'un commun accord un ressortissant d'un Etat tiers, qui exercera la fonction de Président et sera nommé par les Gouvernements des deux Parties Contractantes. Les membres du tribunal seront désignés dans les deux mois et le Président dans les quatre mois à compter de la date à laquelle l'une des Parties contractantes a informé l'autre Partie contractante de son intention de soumettre le différend à un tribunal arbitral.
4. Si les délais stipulés au paragraphe 3 du présent Article n'ont pas été respectés, l'une ou l'autre Partie contractante pourra, en l'absence de tout autre accord pertinent, inviter le Président de la Cour Internationale de Justice à procéder aux nominations nécessaires.

5. Si le Président de la Cour Internationale de Justice est empêché d'exercer la fonction visée au paragraphe 4 du présent Article ou s'il est ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante, le Vice-Président sera invité à procéder aux nominations nécessaires. Si le Vice-Président est lui aussi empêché d'exercer cette fonction ou s'il est ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante, le membre le plus élevé en rang de la Cour Internationale de Justice qui n'est pas dans l'incapacité d'exercer cette fonction et qui n'est pas un ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante sera invité à procéder aux nominations nécessaires.

6. Le tribunal arbitral prendra ses décisions à la majorité des voix et celles-ci seront définitives et obligatoires pour les Parties contractantes. Chaque Partie contractante supportera les frais du membre qu'elle a désigné, ainsi que les frais de sa représentation dans la procédure d'arbitrage ; les frais du Président et les autres frais seront supportés à parts égales par les deux Parties contractantes. Le tribunal arbitral pourra toutefois stipuler dans sa décision qu'une part plus importante de ces frais sera supportée par une des deux Parties contractantes. Pour le reste, le tribunal arbitral fixera ses propres règles de procédure.

Article 12

Application de l'Accord

1. Le présent Accord s'appliquera à tous les investissements, effectués avant ou après son entrée en vigueur, mais il ne s'appliquera pas aux différends relatifs à un investissement survenus avant son entrée en vigueur ni aux revendications liées à un investissement qui ont été réglées avant son entrée en vigueur.

2. Le présent Accord ne pourra en aucune façon restreindre les droits et avantages dont bénéficie un investisseur de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante en vertu du droit national ou international.

Article 13

Entrée en vigueur, durée et dénonciation

1. Les Parties contractantes se notifieront mutuellement la date à laquelle les formalités constitutionnelles requises pour l'entrée en vigueur du présent Accord auront été accomplies. Le présent Accord entrera en vigueur le premier jour du deuxième mois à compter de la date de réception de la dernière notification. Il restera en vigueur pour une période de dix ans.

2. A moins que l'une des Parties contractantes ne le dénonce au moins six mois avant l'expiration de sa période de validité, il sera chaque fois reconduit tacitement pour une période de dix ans, chaque Partie contractante se réservant le droit de le dénoncer par une notification introduite au moins six mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

Les investissements effectués antérieurement à la date d'expiration du présent Accord lui resteront soumis pour une période de dix ans à compter de cette date.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Accord.

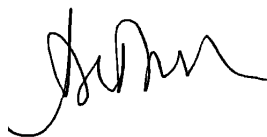
FAIT à Bruxelles le 18 juillet 2006, en double exemplaire, en langues française, néerlandaise, portugaise et anglaise, tous les textes faisant également foi. Le texte en langue anglaise prévaudra en cas de divergence d'interprétation.

**POUR L'UNION ÉCONOMIQUE
BELGO-LUXEMBOURGEOISE:**

**POUR
LE GOUVERNEMENT
DE LA RÉPUBLIQUE
DE MOZAMBIQUE:**

**Pour le Gouvernement
du Royaume de Belgique:**

**Pour le Gouvernement
du Grand-Duché de Luxembourg:**

**Armand DE DECKER,
Ministre de la Coopération
au Développement**

**Alphonse BERNS,
Ambassadeur
Extraordinaire et Plénipotentiaire**

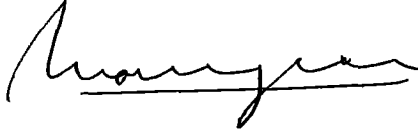
**Alcinda António de Abreu,
Ministre des Affaires étrangères
et de la Coopération**

Pour le Gouvernement wallon:

**Armand DE DECKER,
Ministre de la Coopération
au Développement**

Pour le Gouvernement flamand:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bourgeois', written over a horizontal line.

**Geert BOURGEOIS,
Ministre de la fonction publique,
de la Politique extérieure,
des Médias et du Tourisme**

**Pour le Gouvernement
de la Région de Bruxelles-Capitale:**

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Armand De Deckère', written in a cursive style.

**Armand DE DECKÈR,
Ministre de la Coopération
au Développement**

[PORTUGUESE TEXT – TEXTE PORTUGAIS]

**ACORDO
ENTRE
A UNIÃO ECONÓMICA BELGO-LUXEMBURGUESA
E
O GOVERNO DA REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
SOBRE
A PROMOÇÃO E PROTECÇÃO RECÍPROCA DE INVESTIMENTOS**

**O GOVERNO DO REINO DA BÉLGICA,
O GOVERNO VALÃO,
O GOVERNO FLAMENGO,
O GOVERNO DA REGIÃO DE BRUXELAS-CAPITAL,
E
O GOVERNO DO GRÃO-DUCADO DE LUXEMBURGO,
por um lado,**

E

**O GOVERNO DA REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE,
por outro lado,**

(doravante designados «Partes Contratantes»)

DESEJANDO intensificar a cooperação económica para benefício mútuo de ambos os países e manter condições justas e equitativas para investimentos de investidores de uma Parte Contratante no território da outra parte Contratante;

RECONHECENDO QUE a promoção e protecção recíproca de tais investimentos favorece a expansão das relações económicas entre as duas Partes Contratantes e estimula iniciativas de investimento;

RECONHECENDO QUE o desenvolvimento de laços económicos e comerciais pode promover o respeito pelos direitos dos trabalhadores internacionalmente reconhecidos;

ESTANDO DE ACORDO quanto à possibilidade de estes objectivos serem alcançados sem que se descurem medidas sanitárias, de segurança e de meio ambiente de âmbito geral; e

TENDO DECIDIDO celebrar um Acordo sobre a promoção e protecção recíproca de investimentos;

ACORDARAM no seguinte:

Artigo 1

Definições

Para efeitos do presente Acordo:

1. “investimento” designará activo de qualquer espécie, pertencente ou controlado directa ou indirectamente por um investidor de uma Parte Contratante no território da outra Parte Contratante, incluindo, em particular, mas não exclusivamente:
  - a) Sociedade ou empresa, ou participações, acções ou outros tipos de interesse em sociedade ou empresa;
  - b) bens móveis e imóveis, assim como outros direitos reais, tais como hipotecas, garantias, penhoras, usufruto e direitos similares;
  - c) títulos de crédito ou a qualquer outra aplicação com valor económico;
  - d) direitos de propriedade intelectual, processos técnicos, marcas comerciais, *know-how*, clientela e outros direitos similares;
  - e) concessões comerciais conferidas por lei, decisões administrativas ou ao abrigo de contratos, incluindo concessões para pesquisa, desenvolvimento, extracção ou exploração de recursos naturais.

Bens que ao abrigo de contrato de aluguer ou arrendamento sejam postos à disposição de um arrendatário no território de uma Parte Contratante por um locatário que seja investidor da outra Parte Contratante serão tratados de forma não menos favorável que os investimentos.

A mudança na forma como os bens são investidos não afecta o seu carácter de investimento.

2. “investidor” de uma Parte Contratante significa:
  - a) qualquer pessoa física nacional do Reino da Bélgica, do Grão-Ducado de Luxemburgo ou da República de Moçambique nos termos da respectiva legislação;
  - b) qualquer pessoa jurídica ou outra entidade organizada nos termos da lei aplicável no Reino da Bélgica, no Grão-Ducado de Luxemburgo ou na República de Moçambique; e
  - c) qualquer pessoa jurídica não organizada nos termos da lei do Reino da Bélgica, do Grão-Ducado do Luxemburgo ou da República de Moçambique mas controlada por um investidor como definido em a) ou b).
3. “rendimento” designará os montantes produzidos por um investimento e, em particular, mas não exclusivamente, inclui lucros, juros, mais-valias, dividendos, *royalties* ou honorários.

4. “território” aplicar-se-á:
  - a) ao território do Reino da Bélgica e ao território do Grão-Ducado de Luxemburgo, assim como às zonas marítimas, isto é, as áreas marinhas ou submarinas que situem fora das águas territoriais do Reino da Bélgica e sobre o qual o Reino da Bélgica exerce, em conformidade com o direito internacional, direitos de soberania e jurisdição para efeitos de pesquisa, exploração e preservação de recursos naturais;
  - b) ao território da República de Moçambique bem como à zona económica exclusiva, ao fundo do mar e ao subsolo, sobre os quais exerça, em conformidade com o direito internacional, direitos de soberania ou jurisdição.
5. “legislação ambiental” designará as leis e regulamentos, ou suas disposições, em vigor nas Partes Contratantes, cujo primeiro propósito seja a protecção do ambiente, ou a prevenção de perigos para o homem, para animais ou para a saúde, através de:
  - a) prevenção, redução ou controlo da libertação, descarga, ou emissão de poluentes ou substâncias que contaminem o ambiente;
  - b) controlo de produtos químicos, substâncias, materiais e resíduos perigosos ou tóxicos, e divulgação de informação relacionada;
  - c) protecção ou conservação de flora ou fauna selvagem, incluindo espécies em perigo, seu habitat, e áreas naturais de protecção especial no território da Parte Contratante.
6. “legislação laboral” designará leis e regulamentos, ou suas disposições, em vigor nas Partes Contratantes, que estejam directamente relacionados com os seguintes direitos dos trabalhadores internacionalmente reconhecidos:
  - a) o direito de associação;
  - b) o direito de se organizarem e negociarem colectivamente;
  - c) proibição relativa ao recurso a qualquer forma de trabalho forçado ou obrigatório;
  - d) a idade mínima para o emprego de crianças;
  - e) condições de trabalho aceitáveis no que respeita a salários mínimos, horas de trabalho, e saúde e segurança no trabalho.

Artigo 2

Promoção e Protecção de Investimentos

1. Cada Parte Contratante deve, sujeitando-se à sua política geral no domínio do investimento estrangeiro, promover no seu território investimentos efectuados por investidores da outra Parte Contratante e admitirá tais investimentos de acordo com a sua legislação.
2. Sujeitando-se às leis e regulamentos relacionados com a entrada e permanência de estrangeiros, indivíduos que trabalhem para investidores de uma Parte Contratante, assim como membros do seu agregado familiar terão permissão de entrada, permanência e saída do território da outra Parte Contratante para efeitos de realização de actividades relacionadas com investimentos no território da última Parte Contratante.
3. Sujeitando-se às leis e regulamentos relacionados com a entrada e permanência de estrangeiros, cada Parte Contratante permitirá que investimentos cobertos por este Acordo contratem pessoal superior de gestão de sua escolha.

4. Cada Parte Contratante assegurará, em qualquer ocasião, tratamento justo e equitativo dos investimentos feitos por investidores da outra Parte Contratante e não prejudicará a sua gestão, manutenção, uso, gozo ou desembaraço, nem a aquisição de bens e serviços ou a venda da sua produção através de medidas injustificadas ou discriminatórias.
5. Cada Parte Contratante providenciará meios efectivos de apresentação de reclamações e de aplicação de direitos respeitantes a investimentos cobertos por este Acordo.
6. Cada Parte Contratante assegurará que as suas leis, regulamentos, práticas e procedimentos administrativos de aplicação geral, e decisões adjudicatárias, que digam respeito ou afectem investimentos cobertos por este Acordo sejam prontamente publicados ou de alguma outra forma disponibilizados publicamente.
7. Os investimentos cobertos por este Acordo gozarão de plena protecção e segurança e em caso algum uma Parte Contratante concederá tratamento menos favorável que o requerido pela legislação internacional. Cada Parte Contratante cumprirá qualquer obrigação que tenha assumido para com investidores da outra Parte Contratante respeitantes ao seu investimento.
8. Rendimentos produzidos por investimentos terão tratamento e protecção idênticos aos dos investimentos.

Artigo 3

Tratamento de Investimentos Nacionais e da Nação Mais Favorecida

1. Cada Parte Contratante deverá aplicar para os investimentos feitos no seu território por investidores da outra Parte Contratante um tratamento não menos favorável que o concedido a investimentos feitos pelos seus próprios investidores ou por investidores de Estados terceiros, seja qual for o mais favorável.
2. O disposto no parágrafo 1 deste Artigo, não deverá ser interpretado como uma obrigação a uma Parte Contratante para conceder a investidores da outra Parte Contratante o benefício de qualquer tratamento, preferência ou privilégio resultante de quaisquer uniões aduaneiras, mercados comuns ou zonas de comércio livre existentes ou futuras a que cada Parte Contratante faça parte ou venha a aderir.
3. O disposto no Parágrafo 1 do presente Artigo não deverá aplicar-se a medidas fiscais ou a procedimentos previstos em acordos multilaterais celebrados sob a égide da Organização Mundial da Propriedade Intelectual relacionados com a aquisição ou manutenção de direitos de propriedade intelectual.

Artigo 4

Expropriação

1. Nenhuma das Partes Contratantes deverá tomar quaisquer medidas de privação, directa ou indirecta de um investidor da outra Parte Contratante quanto a investimentos, a menos que se cumpram as seguintes condições:
  - a) que as medidas sejam tomadas no interesse público e sob processo legal adequado;

- b) que as medidas sejam claras e não discriminatórias; e
  - b) as medidas sejam acompanhadas de disposições para o pagamento de pronta, adequada e efectiva compensação, que será transferível sem demora, em moeda livremente convertível.
2. Tal compensação montará ao justo valor de mercado do investimento expropriado no momento imediatamente anterior à expropriação ou a que a expropriação iminente se torne conhecida de forma que afecte o valor do investimento (doravante referido como a “Data de Avaliação”).
- Tal justo valor do mercado será a resposta ao investidor expresso em moeda livremente convertível na base da taxa do câmbio do mercado dessa moeda praticada na Data de Avaliação. Compensação poderá incluir a taxa de juro comercial estabelecida na base do mercado a partir da data da determinação do montante até a data de pagamento.
3. O disposto nos Parágrafos 1 e 2 deste Artigo aplicar-se-á também aos rendimentos provenientes de um investimento e, em caso de liquidação, ao produto proveniente da liquidação.
4. Quando uma Parte Contratante expropria os bens de uma sociedade ou empresa no seu território em que investidores da outra Parte Contratante tenham investimentos, inclusivamente pela detenção de acções, assegurará que as disposições deste Artigo sejam aplicadas na medida do necessário para garantir a tais investidores da outra Parte Contratante pronta, adequada e efectiva compensação respeitante ao seu investimento aos referidos investidores da outra Parte Contratante.

Artigo 5

Compensação

1. Os Investidores de ambas as Partes Contratantes cujos investimentos no território da outra Parte Contratante sofram perdas por motivo de guerra ou outros conflitos armados, estado de emergência, rebelião, insurreição ou desordem nacional no território desta Parte Contratante dela merecerão, no respeitante a restituição, indemnização, compensação ou outra determinação, tratamento não menos favorável que o que esta concede aos seus próprios investidores ou a investidores de quaisquer terceiros Estados, seja qual for o mais favorável. Os pagamentos resultantes serão transferíveis sem demora em moeda livremente convertível.
2. Sem prejuízo do Parágrafo 1 do presente Artigo, os investidores de uma Parte Contratante que em alguma das situações referidas naquele parágrafo sofram perdas no território da outra Parte Contratante resultante de:
- a) confiscação dos seus investimentos ou de parte deles pelas forças ou autoridades da última Parte Contratante; ou
  - b) destruição do seu investimento ou de parte dele pelas forças ou autoridade da última Parte Contratante não requerida pela necessidade da situação,
- merecerão restituição ou compensação que, em qualquer dos casos, será pronta, adequada e efectiva.

Artigo 6

Transferências

1. Cada Parte Contratante permitirá sem demora a transferência em moeda livremente convertível de pagamentos relacionados com investimentos, e, em particular, mas não exclusivamente:
  - a) dos rendimentos;
  - b) do produto da venda total ou parcial ou da liquidação de qualquer investimento;
  - c) de montantes necessário para pagamentos ao abrigo de contratos, incluindo montantes necessários para a restituição de empréstimos, *royalties* e outros pagamentos resultantes de licenças *franchises*, concessões e outros direitos similares, assim como salários de pessoal expatriado;
  - d) compensações em conformidade com o Artigo 4 ou 5; e
  - e) os rendimentos de pessoas que, não sendo seus nacionais são permitidas a trabalhar para um investimento feito no seu território e outros valores tidos para a cobertura de despesas relacionadas com a gestão do investimento;
  - f) rendimentos decorrentes de investimentos.
2. Qualquer transferência referida neste Acordo será efectuada à taxa de câmbio do mercado prevalecente no dia de transferência para transacções pontuais na moeda a ser transferida. Na ausência de uma praça de câmbios, a taxa a utilizar será a taxa mais recente aplicada a investimentos internos ou a taxa mais recente para a conversão de moedas em Direitos Especiais de Saque, a que for mais favorável para o investidor.

Artigo 7

Ambiente

1. Reconhecendo o direito de cada Parte Contratante estabelecer os seus próprios níveis de protecção ambiental interna e políticas e prioridades ambientais de desenvolvimento, e de adoptar ou modificar em conformidade com a sua legislação ambiental, cada Parte Contratante esforçar-se-á por continuar a melhorar tal legislação.
2. As Partes Contratantes reconhecem que é inapropriado incentivar-se investimentos descurando a legislação ambiental. Sendo assim, cada Parte Contratante esforçar-se-á por garantir que não prescindirá nem desrespeitará, nem intencionalmente prescindir nem de outra forma desrespeitar tal legislação como forma de incentivar o estabelecimento, a manutenção ou a expansão de investimentos no seu território.
3. As Partes Contratantes reafirmam os compromissos que assumiram ao abrigo de acordos internacionais relativos ao ambiente a que aderiram. Empreenderão esforços no sentido de assegurar que tais compromissos sejam integralmente declarados e implementados pelas suas leis internas.

4. As Partes Contratantes reconhecem que a cooperação entre elas proporciona oportunidades reforçadas para se melhorarem normas de protecção ambiental. A pedido de qualquer das Partes Contratantes, a outra Parte Contratante aceitará realizar consultas a especialistas relativas a qualquer matéria no âmbito deste Artigo.

Artigo 8

Trabalho

1. Reconhecendo o direito de cada Parte Contratante estabelecer a suas proprias normas laborais, e de os adoptar ou modificar em conformidade com a sua legislação laboral, cada Parte Contratante fará esforços no sentido de proporcionar normas laborais que respeitem os direitos no trabalho internacionalmente reconhecidos constantes do parágrafo 6 do Artigo 1 e, à luz de tais direitos, esforçar-se-ão por melhorar aqueles princípios.
2. As Partes Contratantes reconhecem que é inapropriado incentivar-se investimentos descurando a legislação laboral interna. Nesse sentido, cada Parte Contratante esforçar-se-á por assegurar que não se prescinda ou de outra forma se desrespeite tal legislação, nem tentará prescindir nem de outra forma desrespeitar tal legislação como forma de incentivar o estabelecimento, a manutenção ou a expansão dos investimentos no seu território.
3. As Partes Contratantes reafirmam as suas obrigações como membros da Organização Internacional do Trabalho e os seus compromissos ao abrigo da Declaração da Organização Internacional do Trabalho sobre Princípio e Direitos Fundamentais no Trabalho e Acções daí Decorrentes. As Partes Contratantes farão esforços no sentido de assegurar que tais princípios laborais e os direitos laborais internacionalmente reconhecidos que constam do Parágrafo 6 do Artigo 1 sejam reconhecidos e protegidos pela legislação interna.
4. As Partes Contratantes reconhecem que a cooperação entre si proporciona oportunidades reforçadas para se melhorarem normas laborais. A pedido de qualquer das Partes Contratantes, a outra Parte Contratante aceitará fazer consultas especializadas sobre qualquer assunto no âmbito do presente Artigo.

Artigo 9

Sub-rogação

Caso uma Parte Contratante ou agência por si designada faça pagamentos a qualquer dos seus investidores ao abrigo de garantias concedidas a respeito de investimentos no território da outra Parte Contratante, esta Parte Contratante, sem prejuízo dos direitos da outra Parte Contratante nos termos do Artigo 10, reconhecerá a transferência de qualquer direito ou título de tais investidores para aquela Parte Contratante ou agência por si designada e o direito daquela Parte Contratante ou agência por si designada de exercer, por sub-rogação, quaisquer desses direitos ou títulos na mesma medida que o seu predecessor no título.

Artigo 10

Disputas entre um Investidor e uma Parte Contratante

1. Quaisquer disputas sobre um investimento entre um investidor de uma Parte Contratante e a outra Parte Contratante deverá, se possível, ser resolvida de forma amigável.
2. Se qualquer disputa não for resolvida no prazo de seis meses a contar da data em que foi colocado pelo investidor por notificação escrita à outra Parte Contratante, cada Parte Contratante, por este meio consente, depois de esgotadas todas as soluções administrativas ou judiciais internas, a submeter a disputa, conforme a escolha do investidor, à resolução por arbitragem internacional a um dos seguintes foruns:
  - i) Centro Internacional de Resolução de Diferendos relativos a Investimentos (C.I.R.D.I.) para resolução arbitral nos termos da Convenção entre Estados e Nacionais de outros Estados, assinada em Washington a 18 de Março de 1965, sobre a Resolução de Diferendos relativos a Investimentos entre Estados e Nacionais de Outros Estados desde que ambas as partes tenham aderido à dita Convenção; ou
  - ii) ao Mecanismo Adicional do Centro, caso ao abrigo da Convenção não se possa dispor do Centro; ou
  - iii) a um tribunal *ad hoc* estabelecido nos termos das Regras de Arbitragem da Comissão das Nações Unidas para o Direito do Comércio Internacional (UNCITRAL), sendo que, nos termos das ditas regras, é ao Secretário Geral do C.I.R.D.I. que compete o poder de nomear.

Caso as partes em contenda tenham diferentes opiniões no que concerne à conciliação ou arbitragem serem o método mais apropriado de resolução, o investidor terá o direito de opção.
3. Para efeitos deste Artigo e do Artigo 25(2)(b) da Convenção de Washington, qualquer pessoa jurídica constituída em conformidade com a legislação de uma Parte Contratante e que, antes do surgimento da disputa, tenha estado controlada por um investidor da outra Parte Contratante, será tratada como nacional da outra Parte Contratante.
4. Qualquer arbitragem nos termos das Normas do Mecanismo Adicional ou nos termos das Normas de Arbitragem da UNCITRAL, a pedido de qualquer uma das Partes em disputa, será realizada num Estado parte da Convenção das Nações Unidas sobre a Aceitação e Aplicação das Decisões de Arbitragem Internacionais, estabelecida em Nova Iorque, a 10 de Junho de 1958 (a Convenção de Nova Iorque).
5. O consentimento dado por cada Parte Contratante no parágrafo 2 e a submissão do diferendo por um investidor nos termos do dito parágrafo constituirá o consentimento e o acordo escritos das Partes em disputa para que seja apresentado para resolução, aplicando-se o Capítulo II da Convenção de Washington (Jurisdição do Centro) e as Normas do Mecanismo Adicional, Artigo 1 das Regras de Arbitragem da UNCITRAL e o Artigo II da Convenção de Nova Iorque.
6. Em nenhum processo que envolva disputa de investimento, uma Parte Contratante poderá reclamar, como defesa, contra-reclamar, direito de compensação, ou qualquer outra razão, que a indemnização ou outra compensação pela totalidade ou por parte dos danos alegados foram recebidos em cumprimento de contratos de seguros ou garantias, podendo, no entanto, a Parte Contratante pedir provas de que a Parte compensadora aceita que o investidor exerça o direito de reclamar compensação.

7. Qualquer decisão arbitral apresentada em cumprimento deste Artigo será final e vinculatória para as Partes em disputa. Cada Parte Contratante implementará sem demora as disposições de tal decisão e providenciará no sentido de tal decisão ser executada no seu território.

Artigo 11

Disputas entre as Partes Contratantes

1. Qualquer diferendo entre as Partes Contratantes concernente à interpretação ou aplicação deste Acordo será, se possível, resolvido por negociação entre os Governos das duas Partes Contratantes.
2. Não se podendo resolver o diferendo no prazo de seis meses a contar da data em que as negociações tiverem sido solicitadas por quaisquer uma das Partes Contratantes, será, a pedido de qualquer das Partes Contratantes, submetido a um Tribunal de Arbitragem.
3. O Tribunal de Arbitragem será constituído para cada caso específico, indicando cada Parte Contratante um membro. Estes dois membros acordarão entre si quanto a um nacional de um terceiro estado como seu presidente, a ser nomeado pelos Governos das duas Partes Contratantes. Os membros serão nomeados no prazo de dois meses, e o presidente no prazo de quatro meses a contar da data em que qualquer das Partes Contratantes tenha advertido a outra Parte Contratante da sua intenção de submeter o diferendo a um tribunal arbitral.
4. Não sendo cumprido o prazo referido no Parágrafo 3 deste Artigo, quaisquer das Partes Contratantes pode, na ausência de qualquer outra disposição, convidar o Presidente do Tribunal Internacional de Justiça a fazer as nomeações necessárias.
5. Se o Presidente do Tribunal Internacional de Justiça estiver impedido de exercer a função estabelecida no Parágrafo (4) deste Artigo, ou caso seja nacional de qualquer das Partes Contratantes, será o Vice-presidente convidado a fazer as nomeações necessárias. Caso o Vice-Presidente esteja impedido de desempenhar tal função, ou caso seja nacional de qualquer das Partes Contratantes, o membro mais antigo do tribunal que não esteja incapacitado ou que não seja nacional de qualquer uma das Partes Contratantes será convidado a proceder às designações necessárias.
6. O Tribunal de Arbitragem decidirá por maioria de votos, sendo a sua decisão final e vinculatória para as Partes Contratantes. Cada Parte Contratante suportará os custos do membro por si nomeado, assim como os custos da sua representação nos processos arbitrais: o custo relativo ao presidente, assim como quaisquer outros custos serão suportados em partes iguais pelas duas Partes Contratantes. O Tribunal de Arbitragem pode, contudo, nas suas decisões, determinar que uma parte dos custos mais elevada seja suportada por uma das Partes Contratantes. No tocante a qualquer outra matéria, o procedimento do tribunal de arbitragem será determinado pelo próprio tribunal.

Artigo 12

Aplicação do Acordo

1. Este Acordo aplicar-se-á a todos os investimentos, feitos antes ou depois da sua entrada em vigor, mas não se aplicará a quaisquer disputas concernentes a investimentos que surjam, nem a nenhuma reclamação referente a investimentos que tenham sido resolvidos antes da sua entrada em vigor.

2. Este acordo de modo algum restringirá os direitos e benefícios de que um investidor de uma Parte Contratante goze ao abrigo de legislação nacional ou internacional no território da outra Parte Contratante.

Artigo 13

Entrada em vigor, Duração e Denúncia

1. Cada uma das Partes notificará a outra do cumprimento dos procedimentos constitucionais requeridos para a entrada em vigor do presente Acordo. O Acordo entrará em vigor no primeiro dia do segundo mês seguinte à data de recepção da última notificação. O Acordo permanecerá em vigor por um período de dez anos.
2. A menos que qualquer das Partes denuncie por escrito, pelo menos seis meses antes da expiração do seu período de validade, este Acordo será tacitamente prorrogado por mais dez anos de cada vez, entendendo-se que cada Parte Contratante se reserva o direito de denunciar o Acordo por notificação apresentada pelo menos seis meses antes da data de expiração do período de validade em curso.

Investimentos feitos antes da data de expiração deste Acordo serão por ele cobertos por um período de dez anos a contar da data do término.

COMO TESTEMUNHO, os abaixo assinados, devidamente autorizados para o efeito, assinaram o presente Acordo.

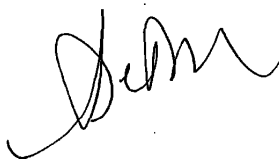
CELEBRADO em Bruxelas, o 18 de Julho 2006, em duplicado, em português, francês, holandês e inglês, sendo todos os textos autênticos. Caso se verifiquem divergências na sua interpretação, prevalecerá o texto em inglês.

PELA UNIÃO ECONÓMICA BELGO-LUXEMBURGUESA:

**PELO GOVERNO
DA REPÚBLICA
DE MOÇAMBIQUE:**

Pelo Governo
do Reino da Bélgica:

Pelo Governo
do Grão-Ducado do Luxemburgo:

Armand DE DECKER,
Ministro de Cooperação

Alphonse BERNES,
Embaixador Extraordinário
e Plenipotenciário

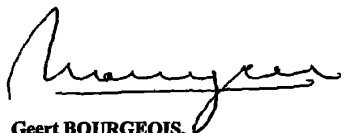
Alcinda António de Abreu,
Ministra dos Negócios Estrangeiros
e Cooperação

Pelo Governo Valão:

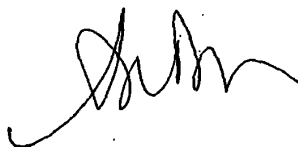
**Armand DE DECKER,
Ministro de Cooperação**

Pelo Governo Flamengo:

**Geert BOURGEOIS,
Ministro para Administração,
Negócios Estrangeiros, Imprensa
e Turismo**

**Pelo Governo
da Região de Bruxelas-Capital:**

**Armand DE DECKER,
Ministro de Cooperação**